

РЕЦЕНЗИЈА

НА РАКОПИСОТ „ПАРОДОНТОЛОГИЈА 1- ПРАКТИКУМ“ ОД ДОЦ. Д-Р МИХАЈЛО ПЕТРОВСКИ, НАСЛ. ДОЦ. Д-Р ДАРКО ВЕЛЈАНОВСКИ И М-Р МАРКО МЛАДЕНОВСКИ, ФАКУЛТЕТ ЗА МЕДИЦИНСКИ НАУКИ, УНИВЕРЗИТЕТ „ГОЦЕ ДЕЛЧЕВ“ – ШТИП

Врз основа на одредбите од Статутот и Правилникот за единствени основи за остварување на издавачка дејност на Универзитет „Гоце Делчев“ – Штип, како и Одлука бр. 2002-252/32 од 34. редовна седница на Наставно-научниот совет на Факултетот за медицински науки при УГД - Штип, одржана на 20.10.2025 година, формирана е Рецензентска комисија во состав:

- проф. д-р Ана Миновска, редовен професор во пензија, област орална патологија и пародонтологија;

- проф. д-р Киро Папакоча, редовен професор од област имплантологија, Факултет за медицински науки, Универзитет „Гоце Делчев“ - Штип

за рецензија на приложениот ракопис „Пародонтологија 1 - практикум“ од авторите доц. д-р Михајло Петровски, насл. доц. д-р Дарко Велјановски и м-р Марко Младеновски на учебното помагало - практикум наменет за студентите од интегрираните студии од прв и втор циклус на Студиската програма по дентална медицина на Факултетот за медицински науки при Универзитет „Гоце Делчев“ - Штип.

По извршениот преглед на ракописот, Комисијата го поднесува следниов

ИЗВЕШТАЈ

Општи податоци за ракописот: Доставениот ракопис „Пародонтологија 1 - практикум“ од доц. д-р Михајло Петровски, насл. доц. д-р Дарко Велјановски и м-р Марко Младеновски е комплетно конципиран и пишуван според Наставниот план и програма на предметот Пародонтологија 1 за изведување на практичната настава, кој се изучува на интегрираните студии од прв и втор циклус на Студиската програма по дентална медицина на Факултетот за медицински науки при Универзитет „Гоце Делчев“ - Штип, во IX семестар, со неделен фонд на часови 2+2+1 и 5 кредити. Ракописот е комплетно оформен материјал примарно наменет за студентите со чијашто помош полесно и поефикасно ќе ја совлада предметната материја од практичен аспект, усогласена според концептот на предметната програма и ЕКТС системот.

Податоци за обемот на ракописот: Содржината на ракописот, кој е наменет за издавање на практикум по предметот Пародонтологија 1 е претставен во текст од вкупно 98 страници, 61 фотографија и 4 табеларни прикази. Ракописот е приложен во А4 формат со единечен проред, употребен е фонд Arial и со големина на буквите 11. Тој е подготвен според бараните стандарди, а обемот на содржината ги задоволува критериумите според бројот на часови и одредбите од Правилникот за единствените основи за остварување на издавачката дејност на Универзитетот „Гоце Делчев“ – Штип.

Податоци за постоење на ист или сличен наслов: Досега, на овие простори не постоеше ниту учебник, ниту какво било учебно помагало со

содржина која се однесува на дијагностиката на основните пародонтални заболувања, наменет за студентите по дентална медицина. На издавањето на овој практикум му претходеше и издавање на истоимен учебник (Пародонтологија 1- Клиничка) од проф. д-р Ана Миновска, со што студентите се здобиваат со целокупен извор на потребните информации и материјал кој им е потребен за совладување на содржините од предметот. Издавањето на ова учебно помагало - практикум од своја страна ќе го олесни совладувањето на методските единици, задржувајќи се на практичниот аспект на предметот.

Авторите на едноставен начин и со јасен стил близок до оние за кои е наменет практикумот ја приложуваат обработената материја. Затоа, оформувањето на овој практикум ќе го олесни совладувањето на наставните единици, а со тоа ќе се подобри и квалитетот на наставата од овој особено значаен сегмент на денталната медицина.

Краток опис на содржината: Целокупната материја, генерално, е распределена во 12 поглавја организирани под формата - вежби, односно ракописот содржи 12 поглавја - по една методска единица за практичната настава. Секоја вежба е многу вешто поделена на два сегменти, прв дел кој е наменет за апсолвирање на теоретски знаења и втор дел во којшто е опишано што е потребно студентите да препознаат или изведат. Секоја од вежбите завршува со прашања на кои студентите треба да одговорат. На овој начин се заокружува целината на секој сегмент, односно вежба.

Во првото поглавје - вежба кое е насловено *Дијагностика на пародонталните џебови*, на почетокот се дадени дефинициите на различните типови на пародонтални џебови, по што следува посебен дел кој се однесува на нивната класификација. Овој дел од текстот поседува бројни илустрации и една табела во која се презентирани разликите помеѓу инфракоскениите и супракоскениите пародонтални џебови. Во делот од текстот кој следува е даден опис на начинот на детекција на пародонталните џебови и нивните клинички карактеристики. На крајот од ова поглавје е даден опис на градбата и содржината на пародонталните џебови и на промените кои настануваат на мекиот и на тврдиот ѕид на пародонталните џебови.

Во поглавјето односно вежбата под наслов *Пародонтални дефекти на фуркациите*, авторите ги дефинираат дефектите на фуркационите регии и етиолошките фактори за нивна појава. Најголем дел од ова поглавје е насочено кон различните класификациони системи при постоење на фуркациони дефекти. Следува опис и на дијагностичките постапки, клиничката слика и диференцијалната дијагноза на овие пародонтални дефекти.

Во третото поглавје, именувано како *Клиничка слика и диференцијална дијагноза на плак-индуциран гингивитис*, на почетокот е дадена дефиниција и класификација на плак-индуцираниот гингивитис. Следува опис на епидемиолошките карактеристики и клиничката слика на оваа гингивална инфламација. Последниот дел на ова поглавје е насочено кон гингивална рецесија и тоа на нејзината етиологија, класификација и клинички карактеристики.

Четвртото поглавје односно четвртата вежба се однесува на клиничката слика и диференцијалната дијагноза кај гингивалните зголемувања. Во ова поглавје е даден опис на основните клинички карактеристики и истото изобилува со бројни илустрации за дополнување на дадениот текст. Опишани

се клиничките карактеристики кај хроничното гингивално зголемување, гингивалниот апсцес, гингивалните зголемувања предизвикани од лекови, идиопатско гингивално зголемување, гингивални зголемувања асоцирани со системски фактори, гингивални зголемувања во текот на бременоста, гингивални зголемувања во текот на пубертетот, гингивални зголемувања кои настануваат при дефицит на витамин Ц, генетски заболувања асоцирани со гингивални зголемувања, плазма клеточен гингивитис, Granuloma Pyogenicum и гингивални зголемувања при леукемии.

Следното (петто) поглавје е со наслов *Клиничка слика и диференцијална дијагноза на улцеро-некрзниот и десквamatивниот гингивитис*. Првата половина од оваа вежба е насочена кон улцеро-некрзниот гингивитис. Опишани се етиологијата, клиничката слика, дијагностичките активности и диференцијалната дијагноза кај овој гингивитис. Вториот дел е насочен кон десквативниот гингивитис. Презентирани се етиологијата, клиничките карактеристики, дијагностиката и диференцијалната дијагноза. Исто така, опишани се и гингивалните манифестации кај лихен планус, пемфигоидот на мукозните мембрани и пемфигус вулгарис, како најчести дерматолошки заболувања кои се манифестираат како десквamatивен гингивитис.

Шестото поглавје е именувано како *Клинички знаци и диференцијална дијагноза на хроничната пародонтопатија*. По презентираниот вовед, дадена е класификацијата и клиничките знаци на заболувањето. Опишани се промените на гингивата кај хроничната пародонтопатија, пародонталните џебови и клиничкото губење атачмент, рецесија на гингивата, мобилноста на забите, миграцијата на забите, халитозата, експонирањето на фуркационата регија и губењето на забите како клинички карактеристики на хроничната пародонтопатија. На крајот, презентирани се и рендгенолошките карактеристики и диференцијалната дијагноза на хроничната пародонтопатија.

Седмата вежба (односно поглавје) е означена како *Клинички знаци и диференцијална дијагноза на агресивната пародонтопатија*. Во ова поглавје на почетокот се опишани примарните и секундарните клинички карактеристики на агресивната пародонтопатија. Следува описот на основните карактеристики на локализираната и генерализираната агресивна пародонтопатија. На крајот од ова поглавје е презентираан начинот на дијагностицирање на оваа форма на пародонтална болест и на нејзината диференцијална дијагноза.

Осмото поглавје, односно вежба ги обработува клиничките знаци и диференцијална дијагноза кај улцеро-некрзната пародонтопатија. По краткиот вовед се презентирани примарните и секундарните знаци и симптоми на ова заболување. Следува описот на клиничките карактеристики и симптоматологијата. На крајот од ова поглавје е даден начинот на дијагнозата и диференцијалната дијагноза на ова заболување.

Следното поглавје, т.е. деветтата вежба е посветена на *клиничките знаци и диференцијалната дијагноза на пародонталниот апсцес*. Во ова поглавје на почетокот е даден вовед и е презентирана класификацијата на пародонталните форми на апсцеси. Следува описот на акутниот и хроничниот пародонтален апсцес и начинот на нивна дијагностика. Најголем дел од ова поглавје е насочен кон диференцијалната дијагноза на пародонталниот апсцес.

Десеттата вежба се однесува на клиничките знаци и диференцијалната дијагноза на пародонтопатијата како манифестација на системски

заболувања. На почетокот се опишани влијанието на системските заболувања врз пародонтот и обратно, влијанието на пародонталните заболувања врз системските заболувања. Опишани се пародонталните манифестации кај Diabetes mellitus, хематолошките заболувања и кај имунолошките аберации.

Единаесеттото поглавје е насочено кон клиничките знаци и симптоми кај оклузалниот трауматизам. На почетокот се опишани симптомите кои се присутни кај оваа состојба. Следува описот на примарниот оклузален трауматизам, на акутната и хроничната оклузална траума. Следува делот во кој се опишани рендгенолошките промени кај оклузалниот трауматизам и диференцијалната дијагноза на оваа состојба.

Откривање и дијагноза на патолошката миграција на забите се обработени во дванаесеттата вежба. Во ова поглавје се опишани клиничката манифестација, етиолошките фактори и класификацијата на патолошката миграција на забите.

Осврнувајќи се кон целокупниот предаден ракопис може да се добие впечаток дека тој ја постигнал својата главна цел - студентите со леснотија да ги совладаат дијагнозата и диференцијалната дијагноза на најчестите пародонтални заболувања. Ракописот претставува една добро обработена целина распределена во дванаесет логични сегменти, која на студентите им е претставена многу стручно, а сепак едноставно, со кој се задоволени предусловите за лесно меморирање на материјата.

На крајот од овој ракопис се претставени седумдесет библиографски единици во делот означен како користена литература. Истата содржи литературни податоци од понов датум.

Врз основа на гореизнесеното, Комисијата го предлага следниов

ЗАКЛУЧОК

Ракописот за учебното помагало „Пародонтологија 1 - практикум“ од доц. д-р Михајло Петровски, насл. доц. д-р Дарко Велјановски и м-р Марко Младеновски во целост е адаптиран според наставната материја предвидена во Наставниот план и програма за практична настава по предметот Пародонтологија 1 за студентите на интегрираните студии од прв и втор циклус по дентална медицина на Факултетот за медицински науки при Универзитет „Гоце Делчев“ – Штип. Со многу вештина, адекватно и прецизно, со јасен и едноставен јазик и многу достапен стил авторите успеале да ја доближат материјата до оние за кои е наменета. Со издавањето на овој практикум се остваруваат две битни цели: студентите од дентална медицина ќе имаат можност да ги совладаат наставните единици од овој предмет, како и полесно и постепено да се воведат во клиничкиот сегмент на пародонтологијата, како специјалистичка област од стоматологијата. Посебно за одбележување е дека со овој практикум предметот Пародонтологија 1 е комплетно покриен од теоретски и практичен аспект, по претходно публикуваниот учебник за истоимениот предмет.

Рецензентите можат да забележат дека приложениот ракопис во целост ги задоволува критериумите за учебно помагало-практикум и условите за издавање, пропишани според Правилникот за единствените основни остварувања на издавачка дејност на Универзитетот „Гоце Делчев“ – Штип.

Поради тоа, Рецензентската комисијата има особена чест и задоволство да му предложи на Наставно-научниот совет на Факултетот за медицински науки ракописот „Пародонтологија 1 - практикум“ од доц. д-р Михајло Петровски, насл. доц. д-р Дарко Велјановски и м-р Марко Младеновски да биде издаден како учебно помагало-практикум за студентите по дентална медицина на Факултетот за медицински науки при Универзитет „Гоце Делчев“ – Штип.

РЕЦЕНЗЕНТИ

Проф. д-р Ана Миновска, редовен професор во пензија, област орална патологија и пародонтологија, с.р.

Проф. д-р Киро Папакоча, редовен професор, област имплантологија, с.р.

ПРЕГЛЕД

на наслови на теми за изработка на магистерски и специјалистички трудови одобрени од наставно-научниот совет на единицата

Билтен 2. 2. 2026 година				
ФАКУЛТЕТ ЗА МЕДИЦИНСКИ НАУКИ	1. Рефрактивни аномалии на граѓаните во Кочани	2002-346/60 од 24.12.2025 год.	Проф. д-р Страхил Газепов	Марија Златева
	2. Содржина на горчливите киселини во екстракти од хмељ (<i>Humulus lupulus L.</i>) како клучни биоактивни компоненти за нивна примена во фитотерапија	2002-346/61 од 24.12.2025 год.	Проф. д-р Викторија Максимова	Матеа Кузманоска